

Utdyping av Abelias foreslåtte tiltak til rettet mot oppstarts- og vekstselskaper.

Bakgrunn:

Koronakrisen rammer norsk næringsliv hardt, og i den pågående krisen er oppstarts- og vekstselskapene særlig utsatt. Disse selskapene er svært viktige for Norges framtidige arbeidsplasser, konkurransekraft og omstillingsevne. Bedriftene er avhengige av å kunne holde på spisset kompetanse, og selskapene har i liten grad større kapitalreserver eller driftsmidler det kan tas pant i. Bedriftene vil oppleve store utfordringer i to faser. Umiddelbart er det likviditet som vil være bedriftenes hovedutfordring. I det lengre løp er det et problem at investeringsviljen i bedriftene faller.

Regjeringens krisepakke til SMBer: Prop. 58 L (2019 -2020), hjelper i liten grad denne gruppen fordi mange ikke kvalifiserer til banklån, siden mange mangler verdier det kan tas pant i. For å sikre at oppstarts- og vekstselskaper skal ha samme mulighet til å overleve denne situasjonen er det viktig at deres økonomiske situasjon avhjelpes.

Abelia har vektlagt at tiltakene skal kunne iverksettes innen eksisterende ordninger. Tiltakene er gruppert i likviditet, lån og tilskudd og egenkapital. Tiltakene som foreslås her vil kunne avhjelpe situasjonen til oppstart- og vekstselskaper, i den fasen vi er i nå dersom de iverksettes raskt.

Sikre likviditet i selskapene med rask effekt

- Iverksette en automatisk utsettelse av alle innbetalinger til det offentlige i 120 dager. Våre medlemmer opplever at mange private kreditorer og leverandører er villige til å forhandle for at selskaper skal komme seg gjennom krisen, statlige og kommunale etater bør gjøre tilsvarende gjennom betalingsutsettelse.
- Iverksette forskuddsutbetaling av innvilgede SkatteFUNN-midler
- Kutte omsetningsgrensen for MVA-registrering for selskaper som har godkjente SkatteFUNN-prosjekter. I dag kan selskaper få fradrag for MVA hvis de har inntekter over 50 000 eller når grensen innen tre år. Mange oppstartsselskaper vil i en utviklingsfase, ikke ha omsetning og inntekter. En endring i denne regelen vil kutte innkjøp knyttet til utviklingskostnader med 25 % umiddelbart.
- Tiltak for å unngå permitteringer og sikre at utvikling av produkter, tjenester og kommersialisering ikke stopper opp. For mange oppstarts- og vekstselskaper vil kontinuitet i driften være avgjørende for driftsgrunnlaget:
 - Kutte arbeidsgiveravgift ut året for selskaper med færre enn 50 ansatte. Et slikt kutt med umiddelbar virkning er et bredt tiltak som bidrar til å kutte lønnskostnader med 14 %.
 - Etablere tilskuddsordning til bedrifter som har lidd økonomiske tap grunnet koronakrisen.
 - Endre opsjonsbeskatningsordningen slik at det å gi lønn supplert med aksjer blir et reelt alternativ til permitteringer. Gjennom å gi selskapene en mulighet til å bruke en kombinasjon av lavere lønn og opsjoner som et alternativ til permitteringer vil man beholde kompetanse i selskapene. For mer informasjon se vedlegg om opsjonsskatt. De konkrete endringene vi foreslår er:
 - Ingen fordelsskatt ved tildeling av opsjoner.
 - Utsettelse av betaling av skatt ved innløsning av tildelte opsjoner til aksjer til salgstidspunktet for aksjene.
 - Sette en grense ved NOK 1,3 mill. per år for inntektsskatt for eventuelt opptjent fordel av opsjoner. Øvrig gevinst håndteres som kapitalbeskatning på lik linje med andre investorer, tilsvarende modellen de har i Sverige.

Lån og tilskudd gjennom Innovasjon Norge

- Etablere et venturelån for selskaper som allerede har profesjonelle investorer på eiersiden. Et venturelån administrert av Innovasjon Norge vil kunne fungere som et kriselån til disse selskapene. Dette kan være et alternativ dersom man i en periode ikke finner annen type finansiering, og gir samtidig incentiv til rask refinansiering. En slik ordning må ha definerte kriterier utover 1 krone investert av en profesjonell investor.
- Utvide Innovasjon Norges ordning for risikolån. Risikolån vil være aktuelt både for selskaper som på grunn av koronakrisen økt etterspørsel, men ikke har likviditet til å øke produksjonskapasitet, og til selskaper som

på grunn av krisen har internasjonale kunder med som ikke kan levere på grunn av restriksjoner som resultat av koronakrisen.

- Øke øvre ramme for kommersialiseringsstøtte til 1,5 mill.
- Omgjøre oppstartslån til rene tilskudd, slik at krav til matching med egenkapital og krav til kausjon faller bort. Selskap har fått tilslag på et lån eller tilskudd som er betinget av privat kapital, likevel vil få utbetalt lånet/tilskuddet selv om den private kapitalen nå har falt bort. Lånet/tilskuddet må også utbetales umiddelbart. Kravet til kausjon treffer ekstremt usosialt når gründeren selv må kausjonere for lånet i tillegg til å ha lønnsrisikoen i samme selskap.
- Umiddelbar utbetaling av allerede vedtatte tilskudd og lån.
- Utvide avdragsperioden og fryse renter på Innovasjon Norges lån til kunder i 24 måneder. Selv om krisen skulle vise seg å være kortvarig, vil næringslivet kjenne på følgene i lengre tid.
- Redusere saksbehandlingstid gjennom forenkling ved å åpne for parallellbehandling. Slik vil man unngå at man setter rekkefølgekrav, som gjør at bedriftene må stoppe opp utviklingen/avklaringene mens de venter på andre aktører - som kanskje ikke er i stand til å prioritere å følge opp en liten/ung aktør.

Egenkapitaltiltak

Det er behov for egenkapital tiltak rettet mot oppstarts- og vekstselskaper. Hovedproblemet for disse selskapene er at det ikke lenger er investeringskapital tilgjengelig for dem. Siden de fleste er ulønnsomme, er ikke banklån et realistisk alternativ. Dette er identisk med situasjonen i 2001/2002 og i 2007/2008. De første pengene som forsvinner i det unoterte markedet er den private investeringskapitalen, og statlig kapital spiller nå en avgjørende rolle hvis skal man klare å redde den store underskogen av unge selskaper som nå står i fare.

Statens kapital i vekstselskaper bør investeres på en mest mulig samfunnsøkonomisk effektiv måte. Dette kan sikres ved å:

- Bruke kapitalen på en måte som styrker investeringsøkosystemet for vekstselskaper i Norge
- Gjøre kapitalen tilgjengelig basert på eksterne kommersielle og avkastningsmessige vurderinger som igjen er med på å dele både risikoen og oppsiden i investeringene.

Oppkapitalisere eksisterende og nye investeringsmiljøer gjennom å:

- Utvide Investinor sitt fond-i-fond-mandat til 2 mrd. Et fond-i-fond-initiativ vil kunne tilføre profesjonelle eiermiljøer kapital som de igjen kan investere i vekstselskaper som trenger kapital.
 - I en fase hvor det vil være færre investorer tilgjengelig i markedet, er et fond-i-fond avgjørende for å ivareta kontinuiteten slik at disse miljøene er i posisjon til å kunne ivareta kapitalbehov til eksisterende bedrifter, og i tillegg være i stand til å ta imot pågangen av nye bedriftsinitiativ som følge av økt ledighet.
 - Vil løse et egenkapitalbehov i selskaper 6-12 måneder frem i tid om det settes i verk nå.
 - Mandatet bør være så fleksibelt at man har mulighet til å investere i eksisterende og nye fond.
 - Fond-i-fond-mandatet kan enten tilføre investeringsfondene penger som en hvilken som helst annen investor (limited partner) på kommersielle betingelser, eller som lån hvor man er villig til å ta et betydelig tap på lånet, men med en preferanserente om fondet går i pluss.
- Øke bevilgningen til pre-såknordningen med NOK 200 MNOK. Ca. 25 investeringsmiljøer landet rundt investerer i dag gjennom den såkalte pre-såknordningen som skal ligge i Investinor. Dette gir mulighet til å fordele 200 mill. ut gjennom pre-såknordningen umiddelbart.

Vi foreslår følgende endringer:

- Fjerne taket på 25 mill. per investeringsmiljø, og øke det til minimum 75 mill.
- Tillate at miljøene kan investere i eksisterende portefølje, ikke kun nyinvesteringer
- Redusere kravet til privat matching til 30%, og akseptere at det er selskapets gründere som matcher.
- Over tid sette krav til avkastning og profesjonalisering av ordningen og aktører slik at man over tid bygger opp flere levedyktige investeringsmiljøer

- Utvide ordningen med investeringsfradrag til også å gjelde investorers investering i investeringsfond som investerer i oppstartsselskaper. Dette for å likebehandle investorer som investerer indirekte som direkte i oppstartsselskaper. Gjennom å gjøre det mer attraktivt for investorer å investere i fond vil vi kunne styrke de mindre og regionale investeringsmiljøene og gi mer investeringsmidler til å investere i lokale vekstselskaper.

Bedre tilgangen til egenkapital for enkeltsselskaper

Det er nødvendig å lette egenkapital tilgangen for selskaper. Vi foreslår følgende tiltak for å øke direkte investeringer i selskaper:

- Øke Investinors matchingsmandat til 2 mrd. og redusere kravene til privat matching
 - Øke Investinors mandat for å matche nyinvesteringer i oppstarts- og vekstselskaper til 2 mrd.
 - Investorer som investerer egenkapital i vekstselskaper, kan i en slik ordning kunne utløse tilsvarende matchende statlig kapital gjennom Investinor
 - Ordningen bør være slik at statens andel av investeringen i enkeltsselskaper kan være opp til 70% av total investeringen. Ordningen bør kunne åpne for at investeringen ytes som lån og ikke egenkapital.
- Øke rammene for dagens investeringsfradrag i oppstartsselskaper til NOK 10 mill./år. I dag er den private kapitalen helt borte fra markedet, og det vil ta lang tid før det er kapital tilgjengelig. Når investorer har kapital tilgjengelig, bør den incentiveres til å investeres også i dette segmentet.
 - Rammen for dagens investeringsfradrag i oppstartsbedrifter og-vekstbedrifter under 5 år økes fra dagens NOK 1 mill. til NOK 10 mill. for å motivere engler og formuende til å fortsette å investere i selskaper de er investert.
 - Dette vil kunne treffe med en høy regional effekt og virker uavhengig av selskaper som har tilhørighet til sentrale innovasjonsøkosystem.